

23. 2. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Musí jediný společník sám sobě schvalovat převod obchodního podílu?

Co může způsobit jedna závorka v rozhodnutí Nejvyššího soudu aneb doslovná aplikace judikatury rejstříkovými soudy a notáři.

GLATZOVA & Co.

Advokátní kancelář - Law firm

Zanikne-li účast společníka v SRO jinak než převodem (např. dohodou společníků, vyloučením, zrušením účasti soudem, v důsledku exekuce na obchodní podíl, smrtí, nepřechází-li podíl na dědice, atd.), dojde k tzv. uvolnění obchodního podílu. Uvolněný podíl přejde na společnost, která s ním musí naložit podle zákona. Než tak učiní, nabývá podíl do svého majetku. Práva společníka však podle zákona po tuto dobu nevykonává. To vyvolává výkladové potíže ve vztahu k valné hromadě. V praxi se stává, že ve společnosti takto zbude jen jeden další společník odlišný od společnosti. Kolik má společnost v takovém případě společníků? Formálně dva, neboť uvolněné podíly jsou v majetku společnosti, a společnost je tak sama sobě svým společníkem. Když ale společnost nemůže vykonávat práva společníka, máme ji za společníka pro účely valné hromady považovat? Má společnost konat valnou hromadu, tj. svolávat ji, nechávat volit její orgány, atd., když je jasné, že na valné hromadě může hlasovat pouze jediná osoba - zbylý společník? Anebo postačí, rozhodne-li namísto valné hromady v její působnosti rovnou zbylý společník, jako kdyby společnost jiné společníky (pro tyto účely) ani neměla?

Rejstříkové soudy až dosud většinou požadovaly, aby rozhodnutí v popsané situaci přijímala valná hromada, byť za účasti jediné osoby - zbylého společníka. Nejvyšší soud nyní rozhodl opačně. V rozhodnutí ze dne 29. března 2011, sp. zn. 29 Cdo 282/2010, doslova uzavřel: „*Za situace, kdy společnost má jediného dalšího společníka, je třeba na tohoto společníka pohlížet jako na jediného společníka. Tento závěr vyplývá z teleologického výkladu ustanovení § 120 odst. 2 obch. zák., neboť by nemělo smysl, aby k hlasování jediného společníka, který může vykonávat hlasovací právo, svolávala společnost zákonem stanoveným postupem valnou hromadu, či dokonce aby se tento společník musel domáhat jejího svolání postupem podle § 129 odst. 2 obch. zák.*“

Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu je ale významné ještě z jiného důvodu. Řeší situaci, kdy tento zbývající společník nabývá uvolněný obchodní podíl do svého majetku a musí tak podle zákona k takové dispozici dát svůj souhlas (§113 odst. 5 obchodního zákoníku). Dle Nejvyššího soudu postačí, projeví-li zbylý společník souhlas s takovým převodem uvolněného podílu v samotné smlouvě o jeho převodu, kterou bude tak jako tak uzavírat se společností. Nemusí tak rozhodovat o souhlasu jako jediný společník v rámci působnosti valné hromady společnosti. Věc má však háček. Rozhodnutí valné hromady (a tedy i jediného zbylého společníka) o tom, jak má společnost naložit s uvolněným podílem, vyžaduje k platnosti notářský zápis. K platnosti samotné smlouvy o převodu obchodního

podílu však postačí jen úředně ověřené podpisy. Nejvyšší soud proto doplnil, že má-li mít v dané situaci souhlas společníka relevanci z hlediska požadavků obchodního zákoníku, je třeba, aby i smlouva o převodu obchodního podílu (ve které společník tento souhlas nepřímou projevuje) měla formu notářského zápisu. Podle Nejvyššího soudu tedy: *„Rozhodnutí jediného společníka o převodu obchodního podílu podle § 113 odst. 5 věty druhé obch. zák. ... lze přitom, je-li jediný společník účastníkem smlouvy o převodu obchodního podílu ..., vyjádřit přímo smlouvou o převodu obchodního podílu. Smlouva o převodu obchodního podílu, uzavřená ve formě notářského zápisu, jejímž účastníkem je sám jediný společník, zahrnuje i rozhodnutí (jediného společníka) o převodu obchodního podílu ve smyslu § 113 odst. 5 věta druhé obch. zák. (obdobně i jeho souhlas podle § 115 odst. 1 a odst. 2 obch. zák.), i když to není uvedeno výslovně.“*

Co je však nejpodstatnější a v praxi nyní budí největší rozpaky - Nejvyšší soud uvedené závěry výslovně rozšířil i na případy, ve kterých jediný společník nerozhoduje jen o převodu uvolněného podílu z majetku společnosti, nýbrž o převodu vlastního 100% podílu na třetí osobu (viz závorka z citace Nejvyššího soudu „obdobně i jeho souhlas podle § 115 odst. 1 a odst. 2 obch. zák.“). Má to snad znamenat, že Nejvyšší soud vychází z názoru, podle něhož také k převodu podílu jediného společníka SRO je nezbytný souhlas tohoto společníka ve formě notářského zápisu, anebo alespoň aby smlouva o převodu obchodního podílu byla uzavřena ve formě notářského zápisu?

Tak tomu není! Teorie nepochybuje, že převádí-li jediný společník svůj obchodní podíl, souhlas se nevyžaduje nikdy, v žádné formě, ani kdyby tak stanovila společenská smlouva. Důvodem je jednoznačné ustanovení obchodního zákoníku, podle něhož podíl jediného společníka je vždy (bez dalšího) převoditelný na třetí osoby (§ 115 odst. 2). Z téhož názoru nepochybně vychází i Nejvyšší soud. Zmínka o situaci, kdy obchodní podíl převádí jediný společník ze svého majetku, v rozhodnutí být nemusela, ba neměla, když v dané věci o takový převod nešlo.

Potíž je ovšem v tom, že některé rejstříkové soudy začaly i tuto část rozhodnutí aplikovat v praxi, jako by byla správná a právně závazná. To se následně promítá do požadavků některých notářů. Také oni pro převod podílu jediným společníkem nově vyžadují souhlas tohoto společníka ve formě notářského zápisu, resp. aby smlouva o převodu obchodního podílu byla v této formě uzavřena, vyžaduje-li souhlas k převodu zákon či společenská smlouva podle § 115 odst. 1 a odst. 2 obch. zák.

Ani rejstříkové soudy, ani notáři by dle našeho názoru neměli z chybného textu závorky vycházet. Právní stav je však jiný a nelze bohužel vyloučit, že zrovna Váš notář či rejstříkový soudce bude závorku Nejvyššího soudu aplikovat. Je pak potřeba zvážit, zda raději připlatíme za notáře, aby proběhl zápis převodu bez komplikací, anebo zda máme dostatek času na to, abychom se poprali s českým soudnictvím, a donutili Nejvyšší soud, aby svou závorku nahradil novým rozhodnutím.

Mgr. Ing. Markéta Tvrdá
vedoucí advokátka

JUDr. Petr Čech, LL.M.
counsel

[Glatzová & Co.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)